

oria

*”Det finns ingen
ondska i pengar.
Ondskan ligger
i på vilket sätt
de används.”*

Mahatma
Gandhi

HON ODLAR
BOMULLEN TILL
DIN T-SHIRT!

Sandhya Randberg:

JAG VILL
GÖRA
SKILLNAD

LARS
WALLIN
VÄLJER
ORIA

DÄRFÖR ÄR
FAIRTRADE
VIKTIGT
FÖR ICA

SNYGGA, LÄCKRA OCH SMARTA KASSAR

Kasse av återvunna petflaskor till Stömpilens köpcentrum i Umeå.

Kasse för ICA, I care. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

Tygkasse till utställningen Lars Wallin Fashion Stories. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

Kasse för Stockholms Stadsbibliotek. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

Elegant väska till House of Dagmar. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

Butiken på Prins Eugen, Walderarsudde valde en tygkasse som är ekologisk och av Fairtrade bomull.

KÖP PÅ
www.oria.se

Orias egen kasse med citat från Gandhi. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

Tygkasse till Coop. Ekologisk och av Fairtrade bomull.

KÖP PÅ
www.oria.se

Orias egen kasse med motiv av Lasse Åberg. Gjord av återvunna petflaskor.

Nr. 1 2013

Ansvarig utgivare: Sandhya Randberg
Text och foto: Sandhya Randberg, Olle Grönvalds
Design och Produktion: Fun Advertising

E-post: info@oria.se
Telefon: 021-472 97 78
Adress: Nygatan 12, 722 14 Västerås

oria

fair trade & organic

Jag har rest många gånger till Indien. En resa var särskilt viktig. Det var första gången jag reste dit själv. Då fick jag bo på Moder Teresas barnhem, det barnhem varifrån jag en gång blev adopterad, innan flytten till Sverige. Några kvinnor som jobbade där var kvinnor i min ålder. Det var kvinnor som också varit föräldralösa och som aldrig blev bortadopterade. Det var många saker som blev tydliga under den resan. Plötsligt insåg jag att jag lika gärna kunnat vara en av dessa kvinnor vars enda önskan var att ha det som

JAG VILL GÖRA SKILLNAD

jag har. Att ha en familj och ett eget hem och leva med de förusättningar jag har med pengar och allt. De skulle helt enkelt vilja leva det liv jag lever. Efter detta möte uppskattade jag ännu mer det jag har och det gav mig också kraft i arbetet att hjälpa kvinnorna i Indien. Ett sätt för mig att göra det på är att bedriva rättvis handel och att ge kvinnor möjlighet till inkomst.

*Välkommen till
det första numret av
tidningen Oria.
Trevlig läsning!*

Sandhya
Randberg,
VD för Oria

SYMBOLER SOM GÖR SKILLNAD

Global Organic Textile Standard (GOTS) är en internationell märkning för kläder och textil. Hälhetsperspektiv har tagits med hänsyn till både miljö och socialt ansvar i hela kedjan. Alla led i kedjan är ekologiskt certifierade.

EU Ecolabel ställer hårda krav vad gäller utsläppen i luft och vatten från fabriker samt användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen i tillverkningen. Liksom med Svanen-märkningen så får det inte finnas några rester av miljö- eller hälsofarliga kemikalier i den färdiga produkten.

Bra Miljöval

Bra miljöval är Svenska Naturskyddsföreningens miljömärkning för varor och tjänster. För textilprodukter spänner Bra Miljöval över hela produktionskedjan. Märkningen omfattar bomullen, kemikalier, färger och avloppsrening. De kläder och textilier som uppfyller kriterierna kan märkas med Bra Miljöval Fiber och Beredning.

Svanenmärkta produkter måste uppfylla EU-kraven för ekologisk produktion. Svanens kriterier omfattar också syntetmaterial. Märkningen har hårda krav på användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen i tillverkningen samt utsläppen till luft och vatten från fabriker. Svanen ställer även krav på funktion och kvalitet.

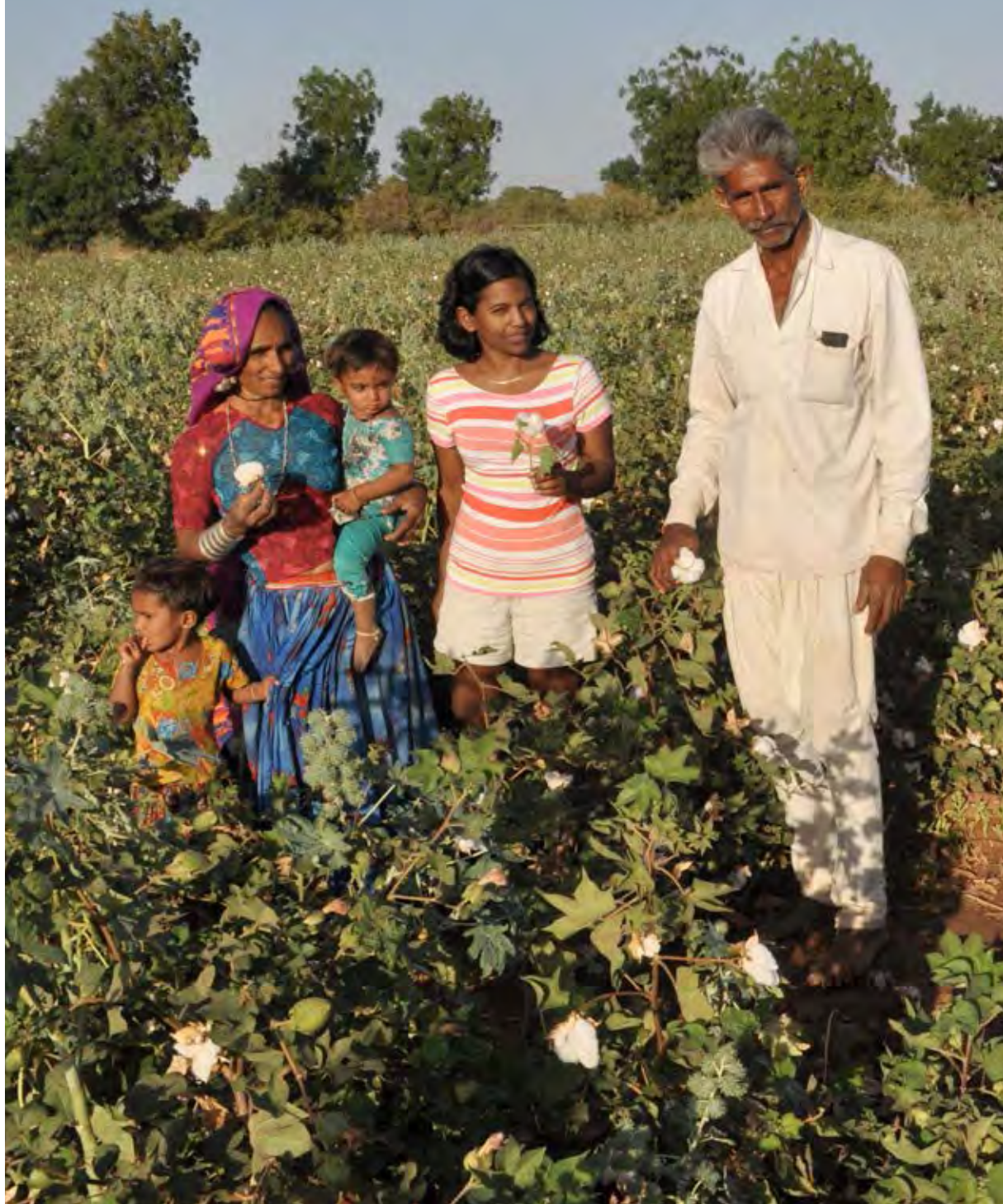

FAIRTRADE har kriterier för odlingen av bomullen som innebär ett minimipris som täcker produktionskostnaden samt en Fairtrade Premie som investeras i lokalsamhället enligt odlarnas egna önskemål. Kriterierna främjar också demokrati, rätten att organisera sig, miljöhänsyn samt att barnarbete och diskriminering motverkas.

BOKA EN ORIA- FÖRELÄSNING

Sandhya Randberg ger föreläsningar om hur hon startade sitt företag Oria och vad Fairtrade och ekologisk odling innebär. Sandhya berättar även om sin egen historia och sitt engagemang för Indien.

Mitt i bomullsodlingarna står Mububhi
och hans fru med sina två barn och
Sandhya Randberg.

DE ODLAR BOMULLEN TILL DIN T-SHIRT

*Han är stolt över vad han har åstadkommit.
Han har kunna köpa en traktor och en buffel till.
Det tack vare att människor i fjärran länder
köper tygkassar och t-shirts vars bomull kommer
från hans bomullsodling.*

Text och foto: Olle Grönvalls

Bububhui tog mina händer i sina och hälsade på mig vörnadsfullt. Han var en lång man, grått glänsande hår och skägg, helt klädd i vit dräkt och med något som liknar guldmünt i öronen.

Vi hade rest hela dagen för att komma till hans gård i Gujurat i det nordvästra hörnet av Indien. Längre norrut mot Pakistan är det öken. Sista timmen hade vägarna blivit smalare och smalare så att vi till sist måste ställa bilen och gå sista biten. Landskapet är torrt och varmt. Bububhui är bomullsodlare i ett odlarkooperativ som odlar Fairtrade bomull och det var därför vi hade bett att få komma dit.

Jag reste med Sandhya Randberg som driver företaget Oriá som säljer

produkter i Fairtrade bomull i Sverige. Hon ville veta. Hon ville se verkligheten. Hon ville veta att hon verkligen gjorde skillnad.

Det märktes att Bububhui var stolt över att ha oss där. Bänkar ställdes fram i familjens enkla men rena och vackra hem. Vart eftersom kom grannbönder fram och hälsade på oss. De bjöd på chai-te, gott indiskt te med mjölk.

2001 drabbade en fruktansvärd jordbävning området. 20 000 människor dog och 400 000 familjer miste sina hem. Några år efter det gick familjen Bububhui med i odlarkooperativet. Sedan dess har mycket förändrats till det positiva.

Förr fick de jobba hårt för att sälja

bomullen till bästa möjliga pris. Nu får de sälja allt till samma ställe, till prisnivåer som de kan leva på. De spar dessutom pengar på att inte köpa konstgödsel eftersom odlingen också är ekologisk.

Agrocel heter företaget som samordnar och som senare också förädlar bomullen. De hjälper bönderna genom att erbjuda utbildningar i att odla ekologiskt. Ekologisk odling kräver andra kunskaper i hur man ska motverka sjukdomar och skadeinsekter. Här tillämpar man växelbruk. Efter en skörd med bomull ersätter man det med en annan gröda. Här använder de castor, en växt man utvinner olja ur.

– Titta, säger Bububhui och pekar stolt på den traktor han nu kunnat köpa tack vare att han är med i projektet.

Nu hade han också kunna ersätta grästacket på huset med något mer beständigt och en ytterligare buffel var också bevis på att familjen fått det bättre.

Med hjälp av den extra Fairtrade-premien bedriver kooperativet också gemensamma projekt. Dels stöder de

Deras liv har blivit bättre inte bara
ekonomiskt utan också tryggare
sedan de gick med i kooperativet
som är knutet till Fairtrade.

” – Titta, säger Bububhui och pekar
stolt på den traktor han nu kunnat
köpa tack vare att han är med i projektet.

skolutbildning på flera sätt och dels så
bygger de stora gemensamma vatten-
dammar.

Vatten är en bristvara i detta var-
ma land. Här får de samla vatten
som kommer under monsunen för
att sedan sparsamt portionera ut

det under resten av året.

Konventionell bomullsodling för-
brukar enorma mängder vatten under
produktionen. Oftast dränker man
hela odlingar med vatten.

Odlaren Bububhui har en stor
damm precis utanför huset och ett
sinnrikt system där de med droppbe-
vattning fördelar vattnet ut på åkrarna.

– Hur får ni vatten i Sverige? frågar
Bububhui.

Frågan överrumplar mig. Jag för-
söker förklara att det regnar mycket i
Sverige och vi har många stora sjöar
där vi kan ta vatten. Bububhui tycks
imponerad. Här är vatten en fråga om
liv och död.

Solen är röd och har börjat sjunka
när vi tar farväl av familjen. En flock
fåglar blir skrämde och lyfter mot skyn
när vi går tillbaka längs vägen.

Det är inte bara människor som trivs
med den nya bomullsodlingen. När de
slutade med besprutningen kom ock-
så insekterna tillbaka och alla fåglar.

Sandhya följer de flyende fåglarna
med blicken. Nu vet hon. Hon gör
skillnad.

• PLOCKAT •

Hallå där...

... *Lasse Andersson,*
kategori- och
inköpsansvarig på Ica.

Varför säljer Ica Fairtrade tygkassar?

– Det är viktigt att veta hur våra produkter är tillverkade. Jag vill veta att arbetarna har rättvisa arbetsvillkor och att fabrikena är goda och säkra arbetsplatser.

Hur ser utvecklingen för fairtrade ut?

– Jag tror att det kommer att öka. Fler och fler tycker att Fairtrade, ekologiska och miljövänliga varor är viktiga. Problemet är fortfarande en fråga om pris. Samtidigt kommer en ny generation med ett nytt tänk som efterfrågar Fairtrade. Sen märker jag också att pensionärer köper mer Fairtrade och ekologiskt. De har hunnit tänka efter och är inte stressade som människor i mellanåldern är.

Har Ica som marknadsledande ett större ansvar än andra företag?

– Ja det tycker jag definitivt. Vi inom Ica tar ett stort ansvar och det gäller inte bara matkvalitet. Vi besöker fabriker och försöker se till att arbetare får en skälig betalning. Vi har ett jätteansvar och det är många som tittar på det vi gör.

Hur ser du på samarbetet med Oria?

– Oria och Sandhya Randberg är duktiga och kunniga. Hon kommer från Indien och åker ofta dit för att se till att allt går rätt till. Hon är mycket bra och seriös. En gång i samband med stora översvämmingar betalade hon ut pengar till leverantörerna tre månader i förskott för att hjälpa till. Det är ett nöje att göra affärer med henne.

Peace & Love – Kassen ni aldrig fick se

Stor sorg råder i musiksvverige sedan arrangören Peace & Love gått i konkurs. Det betyder också att ni aldrig kommer att få se den kasse de beställt av Oria. Näja, nu vet du i allafall hur de skulle ha sett ut.

NYHET!

Oria betalar levnadslöner

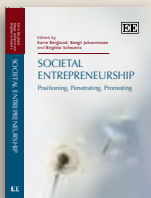
De indiska textilarbetarnas lön grundar sig normalt på minimilöner och dessa går inte att leva på för en familj. Den indiska staten har tagit fram levnadslöner som är ca 30 procent högre än minimilönerna. Oria medverkar i ett samarbetsprojekt för levnadslöner med Orias leverantör i södra Indien. – Vi betalar nu en extra summa för att få med levnadslönerna i priset för de produkter Oria beställt, säger Sandhya Randberg. Oria kommer även att ingå i ett projekt där vi hjälper bomullsodlare i Orissa. Det känns särskilt bra att få stödja just dem eftersom en "oria" betyder en person från Orissa.

Lars Wallin väljer kassar från Oria

Utställningen Lars Wallin Fashion Stories visar ett urval av Lars Wallins kreationer. Den visas i en rad olika städer i Sverige, bl a i Stockholm, Västerås och Helsingborg. Oria har tagit fram kassarna till utställningen och självklart är de då gjorda av Fairtrade bomull. Lars Wallin vill arbeta för ett hållbart mode med hållbara textilier och han tycker att vi borde använda våra kläder tills de slitits ut. – Produktionen måste ske på ett rättvist sätt och vi måste också börja betala vad det kostar, säger Lars Wallin.

NY BOK

Ny forskning om sociala entreprenörer.

Under ett par år har docent Birgitta Schwartz följt och forskat kring Oria, om dess ägare Sandhya Randberg som social entreprenör. Hon har nu tillsammans med tre andra forskare gett ut boken Societal Entrepreneurship – Samhälleligt entreprenörskap. Bland annat reste hon med Sandhya till Indien och besökte flera leverantörer. – Det var fantastiskt intressant och nyttigt att få se den världen och hur de har det med egna ögon, säger Birgitta Schwartz. Det gav reflektioner som helt klart har varit nyttiga i min forskning. Birgitta visste exempelvis inte hur tufft det var att göra affärer i Indien, särskilt när man som entreprenör vill göra etiskt försvarbara affärer.

VÄLJ FAIRTRADE OCH EKOLOGISKT FRÅN ORIA

Standardkassar finns alltid i lager för snabb leverans. Oria erbjuder miljövänligt tryck utan ftalater*. Minsta kvantitet för egen design på kassar är 1000 stycken. Leveranstid för kassar i design är cirka fyra månader. Certifieringsmärket för Fairtrade bomull sitter synligt på kassen. Det finns tre standardkassar.

Shopper

Twill 220 g 45 x 45 x 14 cm, 40 cm handtag. 220 gsm. Finns i svart och natur. Fairtrade och ekologisk bomull.

Konferens

Canvas 42 x 38 cm, 50 cm handtag. Finns i 115 gsm och 140 gsm. Finns i svart och natur. Fairtrade och ekologisk bomull.

Carry

Canvas 220 g. Passar till fashionbags 34 x 42 x 10 cm. 190 gsm. (10 cm sidor och botten.) 60 x 2,5 cm handtag. Finns i svart och natur. Fairtrade och ekologisk bomull.

T-shirt Unisex. Svarta och vita finns alltid i lager. Finns i storlekar från XS till XXXL. Oria erbjuder miljövänligt tryck utan ftalater*. Ett vävt Fairtrade märke för bomull sitter nertill på tröjan. Leveranstid för t-shirts i egen design och färg är ca 4 månader.

T-shirt svart

Unisex, 160 gsm. Med vävt Fairtrade märke för bomull längst ner på tröjan.

T-shirt vit

Unisex, 160 gsm. Med vävt Fairtrade märke för bomull längst ner på tröjan.

T-shirt egen färg

Vi erbjuder t-shirts i Fairtrade bomull som är ekologiskt certifierade för hela produktionen. Vi kan ta fram mindre kvantiteter i egen färg.

*Ftalater används som mjukgörare i polymerer (plaster) och tros vara en källa till cancer och hormonstörningar.